

1991-IV-26

Bilbon, Bizkaiko Foru Aldundiaren jauregian, 1991ko apirilaren 26an egin dute euskaltzain osoek hileroko euren batzarrea. Goizeko hamarretan bildu dira: J. Haritschelhar euskaltzainburua, J. M. Lekuona buruordea, J. M. Satrustegi idazkaria, J. A. Arana Martija diruzaina, P. Altuna, P. Charritton, J. L. Davant, A. Irigoyen, E. Knörr, F. Krutwig, E. Larre, B. Oihartzabal, F. Ondarra, Tx. Peillen, P. Salaburu, I. Sarasola eta L. Villasante, euskaltzainak. J. L. Lizundia idazkariordea, R. Badiola argitalpen-eragilea eta G. Aurrekoetxea Bonaparteren mendeurrenoko azpibatzerde akademikoaren idazkaria, urgazleak, zegozkien gaietan.

J. San Martin jaunak ezin etorria adierazi du.

Martxoko batzar-agiria zehaztu eta onartu da.

Euskal hitzak

Euskara Batuko batzordearen izenean P. Altunak martxoko batzarrean aurkeztutako euskal hitzei dagokien bigarren adierazpen proposamena, aztertu da lehenik. Orduan esandako epe barnean, E. Knörrek egin dizkio izkribuari zenbait ohar. F. Krutwig jaunak ere ekarri du txosten bat, baina hizkuntza landu eta kultur-hitzei begira egina dagoenez, ez du egungo gaia zuzenean ukitzen. A. Irigoyenek proposamena baztertzea eskatu du, beronek ere jakintza landuen arloko kultur-hitza dituelarik bereziki gogoan.

Adierazpenaren zirriborroari egindako oharrak idazkera eta euskal-hitz ez direnen zerrenda zehazteko egin dira gehien bat. Banan-banan aipatu dira adibide guztiak eta duda-mudakoak kendu, adierazgarritasunaren mesedetan.

Frantsesetik hartutako hitz arrotzak ere aipatzea erabaki da, hala nola “muntza”, “butxeta”, gaztelera “arratza” (kioletan) eta “rehen” hitzen alboa. Horrela onartu da adierazpena.

Gai honen aurretik bidalitako beste txosten bat badagoela gogorarazi dute Euskara Batuko batzordekideek, eta datorren batzarrean eztabaidatzea erabaki da, maiatzaren 20rako oharrak bidali behar direlarik.

Erantzun ofizialak

Gipuzkoako Foru Aldunditik datorren izkribu baten bidez, gaztelera “Hacienda”ren ordainik egokiena *Ogasun* hitza den, galdetzen du Diputatuen Kontseiluak, txosten arrazoitu bat eskatuz.

Zerga inprimakien onarpenean esandakoa birretsi du batzarreak, *Ogasun* hitza onartu baitzuen. Baina, batasun arrazoia dago bestalde, eta Bizkaiak nahiz Arabak hitz hau erabiltzen dutenez ofizialki, Gipuzkoak era hartzea eskatzen du Euskaltzaindiak.

Ramon Jauregui, Legebiltzarreko sozialisten bozeremaileak, gutun bat idatzi du, euskararen garapenerako Legebiltzarrean Batzorde bat sortzea proposatu dela bere taldeak, esanez, eta babesa eskatuz. E. Knörr Jagon sailburuak ekarri du erantzuna, Euskaltzaindiak euskara indarberritu eta bermatzeko ahaleginak arretaz aztertuko dituela aitortuz; baina alderdi-politikan egiten dena ez dela bere helburuetan sartzen. Ez dagokiola, beraz, Legebiltzarrean Batzorde jakinik sortzea Komeni den ala ez adieraztea. Horrela onartu da erantzuna.

Gipuzkoako Beterinarioen Elkartetik gutun bat jaso da, euren lanbidearen izenari buruz dituzten zalantzak argitzeko eskatuz, *albaitari* eta *beterinario* hitzen arteko eztabaida daukatela aitortzen dutelarik.

Albaitari eta *albaitero* hitzak direla ezagunenak, esan da, eta *albaitari* proposatzen du Euskaltzaindiak, bigarrena ere baztertu gabe. Gutunean azalduko eragozpenari dagokionez, hitz honek ez du euskaraz bigarren mailako ekintza arunten inolako kutsurik gaurregun. Beterinario ere erabiltzen da.

Nazioarteko Dialektologia Biltzarra

Bonaparteren mendurreneko ekintzen azpibatzerde akademikoan idazkari den G. Aurrekoetxeak Nazioarteko Dialektologia Biltzarreko egitaraua aurkeztu dio Euskaltzaindiari.

Aurrez esana bazen ere, Bonaparteren euskal lan guztiak argitaratu nahi direla faksimilez, gogorarazi du J. A. Arana Martijak, erakusketa ere bertan ikusgai egongo delarik egun haietan.

Euskaltzaindiaren domina P. Yrizar jaunari ematea eskatu du E. Knörrek egina duen euskal aditzaren bilketa-lan eskergarriagatik.

Kanpo-izendapenak

Euskal Letren sarirako epaimahaikide P. Altuna izendatu du batzarreak, E. Knörr izango delarik, hark ezinean, ordezkoa.

Zaldibarko Elizateko Udalak euskararen eragile, itzultzaile eta biblioketari lanpostu bat iragarri du eta epaimahairako ordezkarri bat eskatu du. R. Badiola izendatu da eginkizun hori betetzeko.

Eskuarteoak

C. Santamaria omenduko du bihar Gipuzkoako Foru Aldundia Urrezko Domina emanez eta Gipuzkoako Seme Kuttun izendatuz. Euskaltzaindiaren ize-nean zorionak ematea erabaki da.

Datorren maiatzeko hauteskundeetarako ez du txartel elebidunik egin Nafarroako Gobernuak eta zenbait alderdik bere aldetik bete behar izan du hutsunea neurri batean. Euskaraz ofizialtasuna duenez bere eskubide hori baztertua izana salatzea, proposatu du Jagon sailburuak.

Gertakizun berezia arratsaldeko bostetarako iragarrikerik dagoena, Plaza Barriko egoitza berrian sartzea alegia. Etxean sartze ofiziala Dialektologiako Biltzarrean egingo den arren, Bizkaiko Foru Aldundiak gaur emango dio Euskaltzaindiari etxe eraberritua. Ekintza honen aurretik euskaltzainei etxea erakutsiko zaiela esanez, amaitu da batzarrea.

Jean Haritschelhar
euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
idazkaria

2. BATZARREA

Bilbon, Plaza Barriko Egoitzan, 1991.eko apirilaren 26an, arratsaldeko 5etan, bildu da Euskaltzaindia hileroko batzar arrunta egiteko. Gai nagusia: Bizkaiko Foru Diputazioarengandik Egoitza berria berriztatze eta egokitze lanak burutu ondoren, hartzeko ekintza.

Mahaipuruan eseri dira, Euskaltzaindiko Zuzendaritzakoez, gain, hots: J. Haritschelhar euskaltzainburu; J. M. Lekuona buruorde; J. M. Satrustegi idazkari eta J. A. Arana Martija diruzain; Jose Alberto Pradera Bizkaiko diputatu nagusia; Tomás Uribeetxebarria kulturako foru diputatua; Eduardo de Felipe berriztatze lanen arkitektoa. Batzar aretoan bildu dira baita ere: P. Altuna, P. Charritton, J. L. Davant, E. Erkiaga, A. Irigoien, E. Knörr, F. Krutwig, E. Larre, B. Oihartzabal, F. Ondarra, Tx. Peillen, P. Salaburu, J. San Martin eta L. Villasante, euskaltzainak. J. A. Aduriz, L. Akesolo, G. Aurrekoetxea, R. Badiola, F. Barrenengoa, M. Ensunza, P. Esnal, J. M. Etxebarria, X. Gereño, J. L. Goikoetxea, I. Idiazabal, X. Kintana, J. M. Larrarte, J. L. Lizundia, A. Muniategi, J. K. Odriozola, J. Oleaga, J. Ortiz de Urbina, R. M. Pagola, P. Pujana, K. Rotaetxe, P. Urizarren, P. Urkizu, A. Urrutia eta J. J. Zearreta, urgazleak.

Jose Alberto Pradera, Bizkaiko diputatu nagusiaren hitzekin hasi da bilkura. Lehen eta behin Euskaltzaindiko Egoitza berriaren historia egin du, alegia, aurreko diputatu nagusi izan zen Jose Mari Makuak erosi zuela eta gero, etxearen proiektu, hustuketa eta berreraikitzea etorri direla. Jarraian berriztatze eta egokitze lanen ondorengo egoitzaren berremate-ekintza burutu du hurrengo honekin bukatuz, hots: “Nire gogorik beroena agertzen deusuet euskaltzain jaun agurgarrioi Egoitza hau toki atsegin egoki eta eroso izan dagizuen zuen behar eta ekintza guztietarako”.

Ondoren, J. Haritschelhar buruak, hitzaldi labur bat egiten du. Eskerrak ematen dizkio Bizkaiko diputatu nagusiari Egoitzarengatik. Jarraian Euskaltzaindiaren zenbait zeregin eta betekizun azpimarratzen ditu. Azkenik, Euskaltzaindiaren poza adierazten du Egoitza berria medio delarik.

Jarraian, J. M. Satrustegik goizeko bilkuran aztertutako gaien laburpen bat ematen du, honela labur daitezkeelarik: 1. Euskara Batuko batzordearen proposamen bat onartu da. 2. Ramon Jauregiren eskaria, Eusko Legebiltzarrean batzorde berezi bat sortzea bultzatzeaz, Akademiaren egitekoa ez dela erabaki da. 3. Bonaparte batzordearen proposamenaz, Nazioarteko Dialektologi Biltzarren egitaraua ezagutu da. 4. Kanpo izendapen bi egin dira. 5. Zenbait aholku eta irizpen onartu dira.

“Euskaltzaindiaren Egoitza berriaren historia” izeneko txostena J. A. Arana Martija euskaltzainak irakurtzen du. Txosteneko puntu nagusienak hurrengook

lirateke, alegia; etxe honen aurrehistoria: zein arkitektoak proiektatu zuen, noiz eta beste hainbat xehetasunez. Egoitza honek historian zehar izan dituen jabeak aipatu ditu eta baita ere zertarako erabilia izan den. Azkenik 1984.ean Bizkaiko Diputazioak Banco Bilbao-ri erosi ziola adierazi du. Amaitzeko, zera azaldu du, "Bi urte t'erdiren buruan, hemen gaude agintari eta euskaltzainok 1991.eko apirilaren 26an, Euskaltzaindiaren Egoitza berria eskuratzeko egun zoragarri honetan".

Eduardo de Felipe arkitektoak, Euskaltzaindiaren egoitza berriaren xehetasun teknikoaz txosten bat irakurtzen du bilduen jakingarri. Eraikuntzaren gora-beherak, dauzkan metro karratuak, egindako gastuen errendapena, solairu bakoitzerako proiektatu dituzten planak, Euskaltzaindiaren betebeharrak hornitzeko burutu dituzten kokapenak. Txosten teknikoa Egoitza-eraikuntzan parte hartu duten Herri agente, euskaltzain, tekniko eta langileei eskerrak adierazi dizkie.

Azkenik, urtarrileko VII. Barne Jardunaldien barnean izendaturiko euskaltzain urgazle berriei diplomak banatzen zaizkie, jaun-andere hauek jasotzen dituztelarik: Jose Antonio Aduriz, Gotzon Aurrekoetxea, Martxel Ensunza, Pello Esnal, Juan Manuel Etxebarria, Itziar Idiazabal, Juan Karlos Odriozola, Jon Ortiz de Urbina, Rosa Miren Pagola, Patri Urkizu eta Andre Urrutiak. Ezin etorria adierazi dute: Bernardo Atxaga, Gunter Brettschneider eta Andolin Eguzkitzak. Georges Rebuschi eta Joseba Sarrionandia ere atzerrian aurkitzen dira.

Eta besterik gabe, amaitu da batzar irekia.